

Homoli je sledem generovaným turbiditními proudy (viz RÖHLICH 1964). Znaky indikující tuto genezi (paralelní paleolaminace a konvolutní textury, náznaky gradace) mají i popsané karbonátové horniny. Rozdílnost syngedimentárních textur u jednotlivých popsaných poloh je dána zřejmě odlišnou hustotou suspenze (srv. např. LOWE 1982), celkovým objemem turbiditního proudu a tím, zda odkryv zachycuje spíše distální či proximální část. Přítomnost větších ooidů (ve výbruse i ojediněle pozorovatelných na lomech horniny – zde však pozor na jejich záměnu se zvětralými pyritovými agregáty) dovoluje hledat původ alespoň určité procentní složky substrátu nejpravděpodobněji v mělkovodním prostředí. Vysoký podíl karbonátu v popsaných polohách (a naproti tomu malý podíl karbonátu v okolních horninách) umožňuje předpokládat, že karbonát je primární složkou substrátu. Zdrojová oblast, odkud přicházely tyto karbonátem bohaté turbidity, byla zřejmě jinde než oblast akumulace nekarbonátového detritu, který dal vznik polohám páskovaných břidlic. Nemohla však být (s ohledem na shodný prostor ukončení transportu) vzdálena příliš. Zdrojová oblast byla patrně spo-

lečná navzájem stratigraficky blízkým polohám (2–5, 6–7), ale celkově se zdroj mohl v čase měnit. Lze se domnívat, že místo zdroje spadá do prostředí, které se v sedimentární výplni pánve autochtonně nezachovalo a jehož rozsah a další charakteristiky nelze za daného stavu znalostí rekonstruovat.

Literatura

- CHLUPÁČ, I. (1988): Geologické zajímavosti pražského okolí. – Academia, Praha.
 CHLUPÁČ, I. (1993): Geology of the Barrandian. A field trip guide. – Senckenberg-Buch 69. Waldemar Kramer, Frankfurt am Main.
 LOWE, D. R. (1982): Sediment gravity flows: II. Depositional models with special reference to the deposits of high-density turbidity currents. – J. sed. Petrology, 52, 279–297.
 MAŠEK, J. (1981): Ke geologii proterozoika jv. křídla Barrandienu. – Korelace proterozoických a paleozoických stratiformních ložisek, VI, 14–28. Praha.
 RÖHLICH, P. (1964): Podmořské skluzy a bahnotoky v nejmladším středoevropském algonkiu. – Sbor. geol. Věd, Geol., 6, 89–121. Praha.
 RÖHLICH, P. - FEDIUK, F. (1964): Profil barrandienským algonkiem jižně od Prahy. – Geologický průvodce, Ústí. úst. geol. Praha.

POZNÁMKY K HRANICI ZAHOŘANSKÉHO A BOHDALECKÉHO SOUVRSTVÍ (ORDOVÍK PRAŽSKÉ PÁNVE) NA ODKRYVECH MEZI ČERNOŠICEMI A KARLÍKEM

Notes to the Zahořany Formation/Bohdalec Formation boundary in the outcrops between Černošice and Karlík (Ordovician of the Prague Basin)

RADER MIKULÁŠ

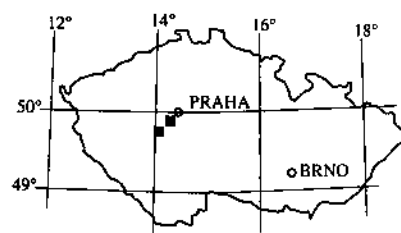
Geologický ústav Akademie věd ČR, Rozvojová 135, 165 00 Praha 6

(12-41 Beroun)

Key words: Ordovician, Barrandian area, lithostratigraphy, biostratigraphy

V roce 1995 se uskutečnil v rámci grantu GA ČR č. 205/94/0759 terénní průzkum ordovických výchozů mezi Černošicemi a Karlíkem (viz následující příspěvek). Cílem této zprávy je informovat o zjištěních týkajících se hranice zahořanského a bohdaleckého souvrství v tomto prostoru.

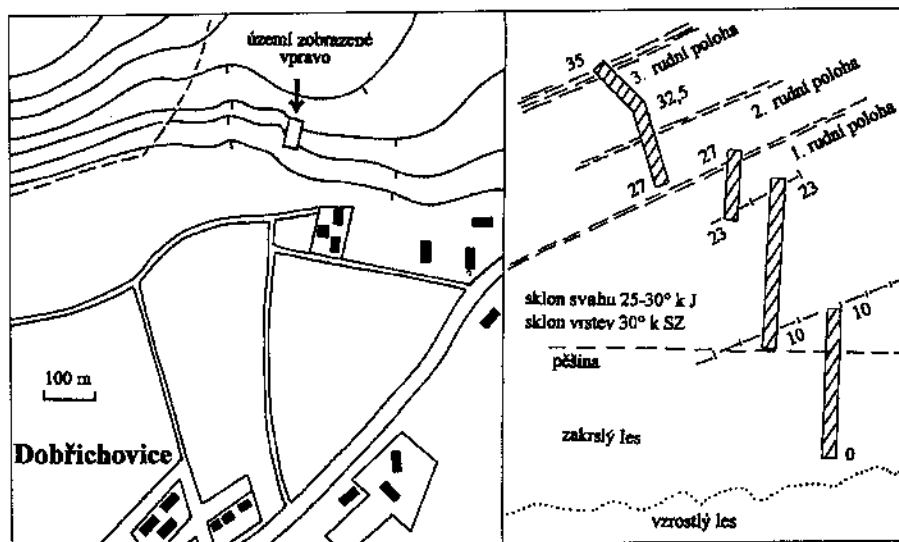
Prachovce, ojediněle i jemnozrné pískovce a karbonátové vločky a konkrce vystupují v rozsáhlých odkryvech (holá skála v zakrslém dubovém lese) ve stráni mezi silnicí z Černošic do Dobřichovic a zeleně značenou turistickou stezkou z Dobřichovic do Vonoklas (odhadovaná mocnost 400 m). Podrobněji byly dokumentovány nejvyšší polohy zahořanského souvrství a jejich přechod do nadložního souvrství bohdaleckého. K tomu bylo vytvořeno 35 m mělkých (ca 30 cm) výkopů, místy prohloubených až na 1 m (obr. 1). Profil byl vzhledem k nemožnosti přesně měřit v takto mělkých výkopech pravou mocnost vrstev rozměřen podle povrchu terénu. Celková mocnost výkopem za-

stižených vrstev je zhruba 18 m, významnější tektonické postizení nebylo zjištěno.

0–1 m: Jemnozrné slídnaté prachovce šedé barvy s hojnými limonitizovanými fosiliemi *Aegiromena aquila* (Barr.), ortokonní nautiloidea s ichnofosilií *Arachnostega isp.*, *Aristocystites sp.*, gastropodů, mlži, kolumnaliie krinoidů.

1–6 m: Jemnozrný slídnatý prachovec šedé barvy se vzác-

Obr. 1. Situace výkopů na hranici zahořanského a bohdaleckého souvrství s. od Dobřichovic v r. 1995.

nou limonitizovanou faunou: *Elegantilites* sp., *Praeleda* sp., gastropodi.

6–10 m: Prachovitá jílová břidlice bez nálezů fauny, se slabou bioturbací a občasnými „hlinitými“ konkréciemi.

10–25 m: Šedá slídnatá jílovitá břidlice se vzácnou faunou: „*Paterula*” sp.

25–27 m: Šedá jílová břidlice s „jílovými” ooidy, dále tufitická břidlice (ca 40 cm mocnosti), dále jílovitý karbonát s ooidy (20 cm mocnosti), dále jílová břidlice s ooidy, z fauny pouze *Aegiromena* cf. *descendens* (Havl.), v jílovém karbonátu.

27–30 m: Šedočerná jílová břidlice, z fauny pouze „*Ctenodonta*” sp.

30–30,5 m: Jílová břidlice s ooidy nebo jílovitý karbonát s ooidy v různém poměru.

30,5 – 35 m: Šedočerná jílová břidlice, dobře štípatelná, se vzácnou faunou: *Aegiromena descendens* (Havl.), *Onnia* sp., „*Paterula*” sp. Horninový materiál poskytnutý k mikropaleontologickému výzkumu M. Bubíkovi obsahoval aglutinované benthické foraminifery *Thuramina*, *Thuraminoides*, ?*Subreophax*, ?*Rhabdaminna*, *Ammodiscus* a zástupce saccaminidů a astrorhizaceí (BUBÍK 1997).

35 m: báze další „rudní” polohy (jílová břidlice s ooidy nebo jílovitý karbonát s ooidy).

HAVLÍČEK (ed., 1986) zakresluje do polohy výše popsaného profilu hranici zahořanského a bohdaleckého sou-

vrství, přičemž na bázi bohdaleckého souvrství je vyvinut karlický rudní horizont. HAVLÍČEK (1998) uvádí tento rudní horizont jako bázi litostratigrafické jednotky bohdaleckého souvrství.

Dokumentovaný profil umožňuje učinit následující poznámky k hranici obou souvrství v popisované části pražské pánve: 1. Litologická změna od prachovců typických pro zahořanské souvrství k jílovým břidlicím charakterizujícím souvrství bohdalecké je poněkud pozvolná a předchází objevení se „rudních” poloh karlického horizontu. 2. Fauna v prachovcích je poměrně hojná a odpovídá zahořanskému souvrství, fauna v nadložních jílových břidlicích je vzácná a nemůže jednoznačně doložit nástup nového benthického společenstva bohdaleckého souvrství. 3. Karlický rudní horizont je rozmrštěn do tří poloh.

Z hlediska litostratigrafie by tedy bylo žádoucí klást zde bázi bohdaleckého souvrství několik metrů pod karlický rudní horizont.

Literatura

- BUBÍK, M. (1997): Nové nálezy aglutinovaných foraminifer v ordoviku Barrandienu. – Zpr. geol. Výzk. v Roce 1997, 99–101. Praha.
- HAVLÍČEK, V. (1998): Prague Basin. In: Chlupáč, I. – Havlíček, V. – Kříž, J. – Kůral, Z. – Štorch, P.: Palaeozoic of the Barrandian (Cambrian to Devonian). – Czech Geol. Surv. Praha.
- HAVLÍČEK, V. (ed., 1986): Geologická mapa odkrytá, list 12–41 Beroun, 1 : 50 000. – Ústí. úst. geol. Praha.